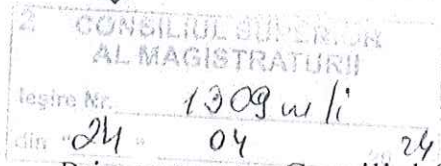

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5
email: secretariat@csm.md, Tel.: /+373 22/ 990 990
www.csm.md

Curtea Constituțională

Prin prezenta, Consiliul Superior al Magistraturii, Vă remite Hotărârea Plenului CSM nr.157/14 din 09 aprilie 2024, cu privire la sesizarea Curții Constituționale Republicii Moldova privind verificarea corespunderii unor prevederi din Legea cu privire la statutul judecătorului (suspendarea din funcție a judecătorului).

*Anexă: Copia Hotărârii Plenului CSM nr.157/14 din 09 aprilie 2024-3 file;
Sesizarea Curții Constituționale-13 file.*

Șef al Secretariatului
Consiliului Superior al Magistraturii

Nadejda POPIC-BISERICANU

**Sesizare privind verificarea corespunderii cerințelor Constituției a
dispozițiilor art.8 și art.24 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la
statutul judecătorului, în măsura în care incompatibilitățile nu intervin în
privința judecătorilor suspendați din funcție.**

A. Autorul sesizării

1. Consiliul Superior al Magistraturii

2. Adresă : str. Mihai Eminescu 5 , mun. Chișinău

I. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare se referă la verificarea conformității dispozițiilor articolului 8 și 24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului cu prevederile Constituției Republicii Moldova.

Considerăm că dispoziții nominalizate contravin articolelor 23 (dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle), 43 (dreptul la muncă și la protecția muncii), 47 (dreptul la asistență și protecție socială), 49 alin. (2) (protecția familiei și a copiilor orfani), 50 alin. (1) (ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor) și 54 (restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți) din Constituție, în special în ceea ce privește omisiunea de a reglementa condițiile, modalitățile și criteriile clare și precise pentru exercitarea dreptului la muncă, asistență și protecție socială a judecătorului suspendat din funcție.

Astfel, aspectele enumerate se răsfrâng asupra restrângerii dreptului la muncă și pierderea mijloacelor de subzistență în circumstanțe care nu depind de voința sa.

Urmează a fi menționat articolului 43 din Constituție, care garantează dreptul la muncă și la protecția muncii, iar interdicția de a desfășura alte activități remunerate sau neremunerate în perioada suspendării din funcție ar putea fi excesivă. Criticile se referă la prevederile articolului 8 alineatul (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, care stabilesc incompatibilitatea funcției de judecător cu alte funcții publice sau private, precum și cu alte activități remunerate sau neremunerate, în coroborare cu art.24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului.

Cadrul normativ pertinent

L E G E A cu privire la statutul judecătorului nr. 544-III din 20.07.1995

Articolul 8. Restricțiile de serviciu ale judecătorului

(1) Funcția de judecător este incompatibilă cu:

a) orice altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și în organele colegiale din cadrul autorităților sau instituțiilor publice;

b) mandatul de deputat în Parlament sau de consilier în autoritatea administrației publice locale;

c) activitatea de întreprinzător, desfășurată personal sau prin intermediul unui terț;

d) calitatea de membru al organului de conducere al unei organizații comerciale.

(2) Judecătorul poate colabora la publicații de specialitate cu caracter literar, științific sau social, ori la emisiuni audiovizuale, fiindu-i interzis ca în studiile, articolele și intervențiile sale să se pronunțe cu privire la problemele curente de politică internă.

(3) Judecătorul nu este în drept să prezinte reprezentanților mass-media informații despre cauzele aflate în procedură de examinare în instanța judecătorească decât prin intermediul persoanei responsabile pentru relațiile cu mass-media.

(3¹) Este interzisă comunicarea judecătorilor cu participanții la proces sau cu

alte persoane, inclusiv cu persoane cu funcții de demnitate publică, dacă o astfel de comunicare este legată de dosarul aflat în procedura judecătorului și are loc în alt mod decât cel prevăzut de regulile de procedură. Comunicarea este interzisă din momentul de înregistrare a dosarului în instanța de judecată și pînă la emiterea hotărîrii irevocabile privind dosarul. Orice comunicare în afara ședințelor de judecată se face în scris și se anexează obligatoriu la dosar.

(3²) Judecătorului îi este interzis:

a) să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase;

b) să fie membru al unui partid politic sau să desfășoare orice activitate cu caracter politic, inclusiv pe perioada detașării din funcție.

(4) Judecătorul care a fost ales în funcția de Președinte al Republicii Moldova, a fost ales deputat în Parlament, consilier în autoritatea administrației publice locale sau a fost numit membru al Guvernului, în termen de 30 de zile de la data validării/acceptării mandatului, depune cerere de demisie în condițiile art.26. În cazul în care judecătorul nu depune cerere de demisie, după expirarea termenului de 30 de zile acesta este eliberat de drept din funcția de judecător.

Articolul 24. Suspendarea din funcție

(1) Judecătorul poate fi suspendat din funcție, la cerere sau din oficiu, prin hotărîre a Consiliului Superior al Magistraturii, dacă:

a) în privința lui se începe urmărirea penală, pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii în cauza respectivă;

b) este recunoscut absent fără veste prin hotărîre judecătorească definitivă;

c) participă la campania preelectorală în calitate de candidat pentru autoritatea publică sau autoritatea administrației publice locale;

d) i se acordă concediu de maternitate și pentru îngrijirea copilului pe un termen de pînă la 3 ani.

(1¹) Judecătorul este suspendat de drept din funcție pînă la eliberarea sa din funcție dacă:

a) evaluarea performanțelor sale a eșuat – din ziua adoptării hotărîrii corespunzătoare a Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor;

b) colegiul disciplinar a propus eliberarea din funcție, iar suspendarea acestuia este proporțională cu situația care a stat la baza ei. La solicitarea judecătorului, Consiliul Superior al Magistraturii poate amâna suspendarea pînă la examinarea propunerii de eliberare din funcție;

c) este numit în funcția de judecător la Curtea Constituțională sau la o instanță judecătorească internațională.

(2) În cazul suspendării din funcție a judecătorului, salariul acestuia se plătește în condițiile legii.

(3) Suspendarea din funcție a judecătorului din cauzele enumerate la alin.(1), cu excepția lit.a), nu atrage anularea inviolabilității personale și a garanțiilor materiale și sociale.

(4) În cazul prevăzut la alin.(1) lit.a), dacă nu a fost probată vinovăția judecătorului sau a fost pronunțată o hotărîre de achitare ori de încetare a procesului penal, sau în cazul anulării actelor care au servit drept temei pentru suspendarea sa din funcție în baza alin.(1¹), suspendarea din funcție încetează și judecătorul este

repus în toate drepturile avute anterior.

(5) În cazurile prevăzute la alin.(1) lit.c) și d), la expirarea termenului pentru care judecătorul a fost suspendat din funcție, acestuia i se acordă funcția de judecător pe care a deținut-o pînă la suspendare sau, cu consimțămîntul judecătorului, i se acordă o altă funcție de judecător echivalentă.

(6) Hotărîrea privind suspendarea din funcție a judecătorului, adoptată în temeiul alin.(1), poate fi atacată în Curtea Supremă de Justiție în condițiile legii.

II. JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ A CURȚII CONSTITUȚIONALE

Interpretarea solicitată a Legii, sub aspectul invocat, nu a fost examinată pînă acum de către Curtea Constituțională.

În practica sa judiciară, Curtea Constituțională a subliniat că articolele 23 și 54 din Constituție nu pot fi invocate izolat, ci trebuie să existe dovezi clare cu privire la încălcarea drepturilor garantate de acestea. Autorul sesizării trebuie să argumenteze și să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale prevăzute de Constituție. Abia în urma analizei justificării acestei ingerințe, Curtea poate aplica prevederile respectivelor articole (Decizia Curții Constituționale nr. 54 din 13 aprilie 2021, § 26; Decizia Curții Constituționale nr. 112 din 15 iulie 2021, § 22).

III. EXPUNEREA ARGUMENTELOR PRIVIND TEMEINICIA SESIZĂRII

Atât Curtea Constituțională prin hotărârile sale, cât și organele internaționale prin actele adoptate au constatat că independența judecătorului este o valoare inerentă unei societăți democratice.

Independența judecătorilor, ca și necesitatea asigurării garanțiilor trebuie să fie clare și previzibile.

Considerăm că, deși, în mod obișnuit, măsura suspendării din funcție nu reprezintă o problemă din perspectiva Constituției, fiind justificată de necesitatea prevenirii situațiilor care constituie conflicte de interese în domeniul public, în cazul dedus ea declanșează două ingerințe distincte care pretind o analiză în detaliu.

În primul rînd, măsura suspendării din funcție împiedică persoana în exercițiul funcției de judecător să lucreze și să fie remunerat pentru activitatea sa.

În al doilea rînd, legislația nu-i permite, avînd în vedere statutul, să se angajeze într-o altă funcție publică sau privată pentru a-și întreține familia. Restricția în discuție acționează pentru întreaga durată a suspendării, iar în cazul unui proces penal pînă la rămînerea definitivă a hotărârii în cauza respectivă, în cazul în care judecătorul este recunoscut absent fără veste prin hotărîre judecătorească definitivă sau că acesta participă la campania preelectorală în calitate de candidat pentru autoritatea publică sau autoritatea administrației publice locale și i se acordă concediu de maternitate și pentru îngrijirea copilului pe un termen de pînă la 3 ani.

Este de menționat că suspendarea din funcția de judecător, cât și interdicția de a se angaja în altă funcție publică sau privată în perioada suspendării, trebuie analizate în context.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că o restricție generală și nediferențiată de a exercita orice altă activitate remunerată în domeniul public sau privat ar putea să afecteze articolul 8 din Convenție.

Prin urmare, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 6 din 03.03.2016 s-a subliniat expres că articolul 53 litera c) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care acordă autorității publice dreptul de a suspenda raporturile de serviciu până la remiterea cauzei în instanța de judecată, încalcă principiul proporționalității. Această măsură este considerată excesivă în raport cu obiectivul urmărit și, prin urmare, contravine articolului 43 în combinație cu articolul 54 din Constituția Republicii Moldova.

În vederea asigurării unui grad adecvat și real de independență a judecătorilor, în plan național au fost instituite mai multe garanții menite să asigure inviolabilitatea acestora.

În acest sens, Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 22 din 05.09.2013, exprimându-se cu privire la conformitatea normelor constituționale a unor prevederi referitoare la imunitatea judecătorului, a indicat în mod expres că: *„...50. Dispozițiile art. 114 și art. 116 alin. (1) din Constituție și art. 17 din Legea cu privire la statutul judecătorului instituie principiul independenței judecătorilor, fără de care este imposibilă o activitate autentică de îndeplinire a justiției. Realizarea principiului independenței judecătorului, pus la baza autonomiei autorității judecătorești, se asigură prin procedura de îndeplinire a justiției, modul de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție a judecătorului, prin declararea inviolabilității judecătorului.*

....
68. Curtea constată că legiuitorul constituant, statuând că „judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii”, a consacrat independența judecătorului pentru a asigura excluderea oricărei influențe din partea altor autorități.

Așadar, pentru că anterior nu a analizat în substanță incidența articolelor invocate în raport cu prevederile contestate, conchidem că, în prezenta cauză, exigența lipsei unei hotărâri anterioare este îndeplinită.

În jurisprudența sa anterioară, Curtea a subliniat importanța principiului constituțional al independenței autorității judecătorești în Hotărârea nr.25/2014, Curtea Constituțională a subliniat că independența judecătorilor comportă două aspecte: independența funcțională și independența personală. Printre criteriile pentru aprecierea independenței personale se numără inamovibilitatea (para. 87-89).

În Hotărârea nr. 2/2016, Curtea Constituțională a reținut că „97. [...] În aplicarea legii, independența judecătorilor exclude noțiunea de ierarhie, subordonare. Având rolul de a soluționa litigiile în mod obiectiv, conform legii, și fiind o putere prin ei înșiși, judecătorii nu pot primi ordine, instrucțiuni sau sugestii de nici un fel cu privire la activitatea lor judiciară, nici din interiorul, nici din afara sistemului judiciar. [...] Judecătorul, în calitate de deținător al autorității judecătorești, trebuie să-și poată exercita funcția sa în deplină independență în raport cu toate constrângerile/forțele de natură socială, economică și politică și chiar în raport cu alți judecători și în raport cu administrația judecătorească.”.

În lumina aspectelor menționate anterior, este important să subliniem că

legislația națională în prezent se confruntă cu anumite deficiențe și confuzii în ceea ce privește stabilirea mecanismului de reglementare a procedurii de suspendare din funcție a judecătorilor. Această confuzie poate crea incertitudine și poate afecta încrederea în sistemul judiciar, deoarece lipsa clarității în normele legale poate duce la interpretări diferite și poate genera situații de arbitraritate sau inechitate în aplicarea procedurilor de suspendare. De asemenea, este crucial să ne amintim că judecătorii, ca și orice altă persoană, au nevoie de securitate financiară și de protecția drepturilor lor fundamentale. Orice proceduri de suspendare din funcție trebuie să fie realizate în conformitate cu principiile dreptului la un proces echitabil și dreptul la muncă, fără a le încălca în mod inutil sau nejustificat.

Suspendarea judecătorilor este un aspect crucial în cadrul sistemului judiciar, implicând aplicarea principiilor legale și respectarea procedurilor stabilite. Această procedură trebuie să fie conformă cu normele legale și să reflecte preocuparea pentru integritatea și independența judiciară.

În primul rând, impunerea unei interdicții generale poate fi considerată o măsură disproporționată în raport cu prezumția de nevinovăție, un principiu fundamental al dreptului penal, dar și celorlalte drepturi.

În aceste circumstanțe până când un judecător nu este găsit vinovat printr-o hotărâre judecătorească definitivă, dar și alte circumstanțe de suspendare a acestuia stabilite de legiuitor, judecătorul în sensul atribuțiilor funcționale ar trebui să i se acorde dreptul de a-și continua activitatea profesională sau de a-și câștiga existența prin alte mijloace, în limitele legii și ale standardelor etice profesionale.

În al doilea rând, interdicția poate crea dificultăți financiare semnificative pentru judecător și familia sa, fără a exista dovezi clare că desfășurarea altor activități remunerate ar afecta imparțialitatea sau integritatea sa în exercitarea funcției judiciare.

De asemenea, trebuie să ținem cont de faptul că independența judiciară este un principiu esențial al unui sistem judiciar democratic și funcțional. Restricțiile excesive asupra activității judecătorilor ar putea submina independența și autoritatea acestora în exercitarea funcției lor.

Astfel, interzicerea judecătorilor suspendați din funcție (aflați sub urmărire penală, cât și celelalte incidente stipulate de legiuitor) de a desfășura orice altă activitate remunerată în sectoarele public și/sau privat poate fi considerată o măsură nerezonabilă în unele circumstanțe. Este necesar să se ia în considerare circumstanțele individuale ale fiecărui caz și să se asigure că orice restricție impusă este proporțională și justificată în scopul menținerii integrității și independenței sistemului judiciar, fără a afecta nejustificat drepturile și bunăstarea persoanei care se află în exercițiul funcției de judecător.

Potrivit prevederilor contestate, judecătorul este suspendat în condițiile în care instituția suspendării în discuție acționează în cazul unui proces penal până la rămânerea definitivă a hotărârii în cauza respectivă, în cazul în care judecătorul este recunoscut absent fără veste prin hotărâre judecătorească definitivă sau că acesta participă la campania preelectorală în calitate de candidat pentru autoritatea publică sau autoritatea administrației publice locale și i se acordă concediu de maternitate și pentru îngrijirea copilului.

Curtea Europeană a reținut că garanțiile articolului 6 § 1 din Convenție sunt aplicabile și procedurii de suspendare temporară din funcție a unui judecător. În cauza *Camelia Bogdan v. România*, Curtea Europeană a observat că Înalta Cîrte de Casație și Justiție din România se limita doar la un control al legalității deciziei de suspendare din funcție a judecătorilor, dar nu verifica necesitatea și proporționalitatea suspendării (§ 68). Curtea Europeană a reținut că acest fapt a afectat chiar esența dreptului reclamantei de acces la un tribunal, contrar articolului 6 § 1 din Convenție (§§ 78 și 79).

În hotărârea pronunțată în cauza Pengezov c. Bulgaria (cererea nr. 66292/14), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit, în unanimitate încălcarea dreptului la un proces echitabil și dreptul la viața privată și de familie. Cauza s-a referit la suspendarea temporară din funcție a unui judecător ca urmare a punerii sale sub acuzare pentru nereguli presupuse a fi fost comise în exercitarea fostelor sale funcții.

Curtea a observat că, în urma urmăriri penale a reclamantului, acesta a fost suspendat din funcția de judecător, pe termen nelimitat și fără plată, printr-o decizie a Consiliului Judiciar Suprem care nu a fost însoțită de garanții procedurale adecvate. În acest sens, aceasta a constatat că domeniul de aplicare al controlului judiciar al Curții Supreme Administrative nu a fost suficient.

Având în vedere durata procedurilor penale (șapte ani) și absența căilor de atac pentru a solicita ridicarea suspendării (care a durat doi ani și jumătate), Curtea a constatat că reclamantul a fost lăsat într-o stare de incertitudine în ceea ce privește durata suspendării sale. O astfel de situație a implicat, de asemenea, un risc inerent pentru independența judecătorului acuzat, pe care Curtea a trebuit să îl ia în considerare, de asemenea.

În consecință, Curtea a constatat că suspendarea reclamantului din funcție nu a fost însoțită de garanții adecvate împotriva abuzurilor și nu a fost justificată de motive relevante și suficiente; prin urmare, aceasta nu a fost proporțională cu scopul legitim urmărit (și anume, garantarea integrității sistemului judiciar și menținerea încrederii publicului în sistemul judiciar).

Potrivit art.54 alin.(3) din Constituție acest drept al omului nu poate fi restrâns.

Nu este eronat, în sine, ca statul să aplice diferite măsuri care limitează anumite drepturi constituționale, în speță suspendarea judecătorului din funcție, însă, persoana față de care sunt aplicate aceste măsuri trebuie să aibă parte de niște garanții.

Având în vedere specificul dreptului la muncă și interdicția de a practica alte activități remunerate, interdicție care decurge din regimul specific aplicabil judecătorilor, autorul sesizării consideră că, art.8 și 24 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, pentru a răspunde exigențelor art.23 din Constituție, ar trebui să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru între realizarea scopului legitim urmărit de începerea urmăririi penale și dreptul judecătorului suspendat la muncă precum și dreptul judecătorului și familiei acestuia la asistență și protecție socială, iar în cazul unui judecător - mame suspendate și ocrotirea acestuia și copiilor ei minori.

Potrivit art.8 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului-„Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică

sau privată, precum orice altă funcție sau activitate remunerată, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și în organele colegiale din cadrul autorităților sau instituțiilor publice”.

Legea Supremă, prin art.43 alin.(1), garantează că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

La nivel internațional dreptul la muncă este recunoscut și protejat de art.23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și de art.6 alin.(1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

De asemenea, în conformitate cu legislația internă în vigoare, pe lângă faptul că judecătorul suspendat din funcție este supus unor incompatibilități de natură judiciară, mai este supus unor incompatibilități de ordin extrajudiciar, acestea din urmă sunt susceptibile de a face obiectul controlului de către ANI.

În Raportul său privind standardele europene referitoare la independența sistemului judiciar: Partea a I-a, Comisia de la Veneția subliniază că un judecător nu ar trebui să dețină sau să exercite alte funcții în stat, în special funcții care ar fi inadecvate pentru un judecător. Judecătorii trebuie să evite activitățile publice care intră în conflict cu principiul imparțialității (CDL-AD(2010)004, § 62).

Așadar, este de menționat că interdicția ocupării altor funcții aplicabilă față de judecători urmărește să garanteze independența și imparțialitatea acestora.

Mai mult, incompatibilitățile exclud orice stimulente financiare sau de altă natură care ar putea să pună la îndoială imparțialitatea judecătorilor. De asemenea, incompatibilitățile urmăresc evitarea concentrării la una și aceeași persoană a unor prerogative excesive.

Așadar, incompatibilitățile funcției de judecător protejează exercițiul imparțial al atribuțiilor acestuia și promovează un standard etic riguros. Aceste scopuri speciale pot fi încadrate în cel puțin două scopuri legitime generale stabilite de articolul 54 alin. (2) din Constituție: garantarea autorității și imparțialității justiției și protejarea drepturilor, libertăților și demnității persoanelor.

Urmează a fi menționat că Articolul 8 alin. (1) din Lege nr.544 din 20.07.1995 reglementează o restricție mult prea generală privind activitățile incompatibile cu funcția de judecător. Orice muncă atrage sau pare să atragă incompatibilitatea cu funcția de judecător. Deși restricția pare a fi rezonabilă în cazul unor funcții, ea nu apare astfel în cazul altor funcții. Totuși, interdicția tratează toate funcțiile în același fel.

De altfel, interdicțiile instituite nu țin cont de circumstanțele particulare ale fiecărui caz. În primul rând, statutul de judecător nu reprezintă, *per se*, o circumstanță care face incompatibil exercițiul unei alte funcții. Acest fapt este recunoscut în mod implicit de legislator pe baza excepției de la alineatul (1) lit.a) al articolului 8 din Lege, care îi recunoaște judecătorului posibilitatea de a exercita un cerc limitat de activități. În al doilea rând, de principiu, trebuie interzis exercițiul activităților care prezintă riscuri la adresa imparțialității și a bunei exercitări a funcției de judecători, nu toate activitățile.

Astfel, este de menționat că suspendarea în funcție odată cu trecerea timpului, acestea se pot diminua în intensitate. Pe de altă parte, cu cât mai mult timp trece din

data suspendării din funcția de judecător, cu atât mai mare este ingerința în dreptul la muncă (a se vedea *Gashi și Gina v. Albania*, 4 aprilie 2023, §§ 50, 58, 69).

Spre exemplu, în cauza menționată mai sus, *Pengezov v. Bulgaria*, 10 octombrie 2023, § 87, Curtea Europeană a concluzionat asupra încălcării articolului 8 din Convenție, prin prisma faptului că măsura suspendării din funcție a reclamantului, care a durat doi ani și jumătate, a avut repercusiuni grave asupra vieții private și profesionale a reclamantului, timp în care acesta a fost privat de salariu și nu s-a putut angaja, din cauza incompatibilităților pe care le presupunea funcția de judecător, în alte activități profesionale. Curtea Europeană a stabilit că ingerința în viața privată a reclamantului a fost semnificativă și că aceasta nu putea decât să se agraveze odată cu trecerea timpului.

Consecvent, această restricție de a exercita oricare alte activități, rezultată din suspendarea judecătorului în temeiul art.24 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, nu poate fi considerată drept necesară și proporțională cu realizarea scopului legitim urmărit în cadrul procesului penal sau alte circumstanțe inerente stipulate de legislator în art. 8 alin.(1) din Legea nr.544 din 20.07.1995, și contravine dreptului la muncă garantat de art.43 din Constituție.

Imposibilitatea de a ocupa locuri de muncă, pentru persoane aflate în situații similare situației unui judecător suspendat din funcție în R.Moldova, inclusiv, și în cazul în care este pornită urmărire penală în privința acestuia, măsura de suspendare care este dublată de o interdicție generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată în sectorul privat și/sau public, cu excepția învățământului sau a cercetării, precum și pierderea, fie și temporară, a tuturor garanțiilor sociale, a făcut obiectul mai multor litigii în fața Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO).

CtEDO, în jurisprudența sa constantă și coerentă, a catalogat asemenea situații ca fiind o ingerință în exercitarea dreptului la respectarea vieții private.

Hotărâri CtEDO relevante cauzei sunt *Sidabras și Džiautas împotriva Lituaniei din 27.07.2004*, *Karov împotriva Bulgariei din 01.02.2005*, *Albanese împotriva Italiei din 23.03.2006*, *Calmanovici împotriva României din 01.07.2008*, *D.M.T. și D.K.I. împotriva Bulgariei din 24.07.2012*, *C.Bogdan împotriva României, din 20.10.2020*.

Suplimentar, CtEDO, în Hotărârea *Denisov împotriva Ucrainei*, din 25.09.2018, a mai explicat că litigiile profesionale nu sunt, prin natura lor, excluse din sfera conceptului de „viață privată” în sensul art.8 din Convenție și că pot avea repercusiuni asupra anumitor aspecte tipice ale vieții private.

Conform art. 27 și 31 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, ”(1) Judecătorul, membrii familiei lui și averea lor se află sub protecția statului. La cererea judecătorului sau a președintelui instanței judecătorești, organele afacerilor interne sînt obligate să ia măsurile de rigoare pentru asigurarea securității judecătorului și a membrilor familiei lui, integrității bunurilor acestora. (2) Atentarea la viața și sănătatea judecătorului, distrugerea sau deteriorarea bunurilor, amenințarea lui cu omor, violență sau cu deteriorarea bunurilor, calomnierea ori insultarea acestuia, precum și atentarea la viața și sănătatea rudelor apropiate (părinților, soției, soțului, copiilor), atrag răspunderea stabilită de lege. Judecătorul are dreptul să fie asigurat de către organele afacerilor interne cu mijloace

de apărare. ” iar „Judecătorul și membrii familiei sale beneficiază de asistență medicală gratuită la nivel minim necesar și de alte garanții sociale prevăzute de lege.”

Pe cale de consecință, situația rezultată din suspendarea din funcție a unui judecător în legătură cu pornirea urmăririi penale, dar și altor situație prevăzute la art. 24 din Legea nr.544 din 20.07.1995, în afară de ingerința asupra dreptului la muncă a acestuia, are urmări grave și asupra situației sale, nu doar asupra drepturilor sale salariale ci și atrage automat anularea tuturor garanțiilor sociale, prevederi legale ce contravin art.-lor 47, 49 alin.(2) și 50 alin.(1) din Constituție.

Astfel, omisiunea legiuitorului de a reglementa situația unui judecător suspendat din funcție, prin prisma garantării asistenței și protecției sociale, prin prisma protecției familiei, ocrotirii mamei și copiilor săi, generează o situație financiară precară pentru judecător suspendat, fie și în cazul pornirii unei urmăririi penale. atâta timp cât este prezumat nevinovat, acesta (judecător suspendat) fiind în imposibilitate de a-și întreține familia, din care fac parte și copii minori.

Remarcăm faptul că problema menținerii în funcție a unor funcționari suspendați, fără acordarea posibilității acestora de a se elibera din funcția deținută, a constituit subiect de discuții în mediul juridic.

Astfel, au existat chiar recomandări ca unor funcționari publici care sunt suspendați din funcție să li se achite salariul pe perioada suspendării (a se vedea pag. 19 și 131 din studiul CRJM privind executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului de către Republica Moldova în perioada 1997-2012. Ori, una din recomandările care erau făcute în acel studiu, viza necesitatea modificării legislației pentru a prevedea achitarea salariului pe perioada suspendării din funcție a persoanei publice.¹

De asemenea, analizând situația judecătorului suspendat din funcție, pentru o perioadă nedeterminată, prin prisma hotărârii *Niemietz împotriva Germaniei din 16.12.1992, în ceea ce privește extinderea noțiunii de „viață privată” la domeniul profesional*, conchidem că acesta este împiedicat să își dezvolte și relațiile cu lumea exterioară într-un cadru profesional și, prin urmare, aduce atingere nejustificată sferei vieții sale private.

În context, este de menționat că o limitare a dreptului la muncă, nu prezintă în sine probleme din perspectiva articolului 54 din Constituție, atâta timp cât această măsură și consecințele sale rămân a fi proporționale scopului legitim urmărit, ar corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare.

Având în vedere specificul dreptului la muncă, și anume că pe de o parte nu este un drept absolut și nelimitat, iar pe de altă parte, măsura de suspendare în cazul judecătorilor este dublată automat de o interdicție generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată, ținând cont de situație financiară precară și imposibilitate de a întreține din venituri legale familia, din care fac parte și copii minori, normele naționale ar trebui să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru între interesul Statului și interesul judecătorului suspendat și

¹ [http://www.ccr.ro/ro/decizii/2012/12/12-12-1992-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000](http://www.ccr.ro/ro/decizii/2012/12/12/12-12-1992-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000)

familiei acestuia, prin reglementarea și oferirea de asistență și protecție socială adecvată.

În context, este de menționat că, în pct.-le 51-54 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr.19 din 3 iulie 2018, Curtea a reținut că:

- pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite;

- în caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile;

- într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară articolului 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Totodată, într-o hotărâre recentă a Curții Constituționale cu nr. 21 din 28.11.2023 a fost analizat regimul juridic al incompatibilităților pentru perioada suspendării din funcția de procuror în legătură cu începerea urmăririi penale în privința persoanei care ocupă această funcție. Curtea a reținut că, din data în care a fost suspendată din funcție și până în prezent, autoarea excepțiilor este lipsită de posibilitatea de a se angaja într-o altă funcție, fapt care o privează de posibilitatea de a câștiga prin muncă mijloacele necesare întreținerii sale și a familiei sale. Într-un asemenea scenariu, există riscul ca, sub aparența protecției imparțialității funcției de procuror, măsura contestată să devină abuzivă, transformându-se într-un mijloc de determinare a procurorilor suspendați de a-și da demisia din funcție, pentru a se angaja într-o altă funcție care să le asigure existența (a se vedea paragraf 79).

În final Curtea a recunoscut *constituțional* articolul 14 alin. (1) din Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, în măsura în care incompatibilitățile nu intervin în privința procurorilor suspendați din funcție din cauza declanșării urmăririi penale împotriva lor.

Prin urmare, în analiza normelor contestate, constatăm că:

- Interdicția generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată plasează judecătorul suspendat în categoria persoanelor care se confruntă cu pierderea mijloacelor de subsistență, în circumstanțe care nu sunt sub controlul său;

- Legiuitorul național, mai ales prin intermediul Legii nr. 544 din 20.07.1995 privind statutul judecătorului, a omis să prevadă dispoziții cu privire la măsurile obligatorii pe care statul este dator să le implementeze pentru a asigura un nivel de trai adecvat pentru judecătorul suspendat, menit să îi asigure sănătatea și bunăstarea atât pentru el, cât și pentru familia sa.

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova verificarea corespunderii cerințelor Constituției a dispozițiilor art.8 și 24 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, deoarece după părerea autorului, contravin prevederilor art.23, 43, 47, 49 alin.(2), 50 alin.(1) și 54 din Constituția Republicii Moldova, în partea ce ține de: omisiunea de reglementare a condițiilor, modalității și criteriilor clare și precise de realizare a dreptului la muncă și asistență și protecție socială a judecătorului suspendat din funcție, restrângere a

dreptului la muncă și pierderea mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări ce nu depind de voința lui.

În concluzie, acest viciu constituțional cauzat de omisiunea legiuitorului de a reglementa condițiile, modalitățile și criteriile clare și precise de realizare a dreptului la muncă și asistență și protecție socială a judecătorului suspendat din funcție, restrângere a dreptului la muncă însoțită *ex lege* de interdicția generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată, circumstanțe care generează pierderea mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări ce nu depind de voința lui, măsurile pe care Statul este obligat să le ia pentru ca judecătorul suspendat să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea lui și familiei lui, contravine art.-lor 23, 43, 47, 49 alin.(2), 50 alin.(1) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

IV. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

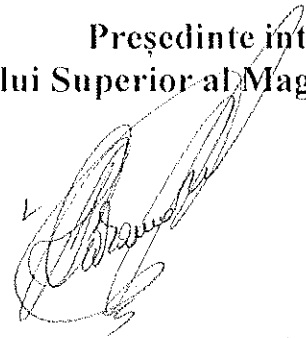
Pentru motivele arătate și în temeiul art. 135 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, a art. 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și Codului jurisdicției constituționale, Consiliul Superior al Magistraturii solicită:

1. Verificarea corespunderii cerințelor Constituției a dispozițiilor art.8 și art.24 din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, în măsura în care incompatibilitățile nu intervin în privința judecătorilor suspendați din funcție.

Cu înalta considerație față de înalta Curte,

Sergiu CARAMAN

**Președinte interimar al
Consiliului Superior al Magistraturii**

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Republica Moldova, MD-2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu 5
email: secretariat@csm.md, Tel.: /+373 22/ 990 990
www.csm.md

HOTĂRÂRE

cu privire la sesizarea Curții Constituționale Republicii Moldova
privind verificarea corespunderii unor prevederi din Legea cu privire la statutul
judecătorului (suspendarea din funcție a judecătorului)

09 aprilie 2024
nr. 157/14

mun. Chișinău

Examinând chestiunea cu privire la sesizarea Curții Constituționale Republicii Moldova privind verificarea corespunderii unor prevederi din Legea cu privire la statutul judecătorului (suspendarea din funcție a judecătorului), luând act de informația membrului Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Postica, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

A C O N S T A T A T :

La 24 noiembrie 2023, în agenda Consiliului Superior al Magistraturii a fost inclus subiectul cu privire la suspendarea unor judecători. Anterior includerii acestui subiect, membrii Consiliului au analizat situația cu privire la cauzele penale în care sunt implicați mai mulți judecători.

S-a constatat, inclusiv, ponderea sentințelor emise în privința judecătorilor care au fost puși sub acuzare pe diverse infracțiuni, durata urmăririi penale și examinarea cauzei în instanța de judecată, precum și impactul financiar al sistării suspendării judecătorilor care au fost achitați definitiv.

De asemenea, s-au analizat eventualul impact al redistribuirii cauzelor ca urmare a suspendării din funcție a judecătorilor cu statut de învinuit sau inculpat.

S-a atras atenția asupra impactului mediatic, care afectează încrederea în justiție, ca urmare a situațiilor în care judecătorii vizați în cauzele penale continuă să își exercite atribuțiile de serviciu.

La fel, s-a analizat motivarea expusă în diverse hotărâri ale Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la aplicarea suspendării din funcție în privința mai multor judecători și necesitatea aplicării principiului proporționalității acestor măsuri cu caracter temporar.

Membrii Consiliului au constatat că odată cu suspendarea din funcție a unui judecător vizat de o cauză penală trebuie să fie asigurat principiul prezumpției de nevinovăției, iar această măsură temporară nu trebuie să afecteze într-un mod semnificativ dreptul la trai decent a persoanei suspendate.

Consiliul a analizat datele statistice pe ultimii 10 ani și a constatat că în total au fost suspendați 36 de judecători care au fost bănuțiți, învinuiți și inculpați pe diverse acuzații penale.

Din numărul total de 36 de judecători 9 judecători au fost repuși în funcții ca urmare a scoaterii de sub urmărire penală sau achitării definitive, alți 17 judecători

sunt în demisie, iar în restul cauzelor procedurile sunt pendinte până la momentul de față.

Prin urmare Consiliul a analizat conformitatea dispozițiilor articolului 8 și 24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului cu prevederile art. 23, 43, 47, 49 alin.(2), 50 alin. (1) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În mod special, a fost analizat articolul 8 alineatul (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, care stabilesc incompatibilitatea funcției de judecător cu alte funcții publice sau private, precum și cu alte activități remunerate sau neremunerate, în coroborare cu art.24 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului.

Menținerea incompatibilităților în timpul suspendării judecătorului din funcție ar putea afecta alte drepturi garantate de Constituție și anume articolelor 23 (dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle), 43 (dreptul la muncă și la protecția muncii), 47 (dreptul la asistență și protecție socială), 49 alin. (2) (protecția familiei și a copiilor orfani), 50 alin. (1) (ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor) și 54 (restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți) din Constituție, în special în partea ce privește omisiunea de a reglementa condițiile, modalitățile și criteriile clare și precise pentru exercitarea dreptului la muncă, asistență și protecție socială a judecătorului suspendat din funcție.

Astfel, aspectele enumerate se răsfrâng asupra dreptului la muncă și pierderea mijloacelor de subzistență în circumstanțe care nu depind de voința sa.

Urmează a fi menționat că articolul 43 din Constituție garantează dreptul la muncă și la protecția muncii, iar interdicția de a desfășura alte activități remunerate sau neremunerate în perioada suspendării din funcție fiind excesivă.

Acest viciu constituțional cauzat de omisiunea legiuitorului de a reglementa condițiile, modalitățile și criteriile clare și precise de realizare a dreptului la muncă și asistență și protecție socială a judecătorului suspendat din funcție, restrângere a dreptului la muncă însoțită *ex lege* de interdicția generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată, circumstanțe care generează pierderea mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări ce nu depind de voința lui, măsurile pe care statul este obligat să le ia pentru ca judecătorul suspendat să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea sa și a familiei lui, contravine art. 23, 43, 47, 49 alin.(2), 50 alin.(1) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Având în vedere specificul dreptului la muncă, și, anume că, pe de o parte nu este un drept absolut și nelimitat, iar pe de altă parte, măsura de suspendare în cazul judecătorilor este dublată automat de o interdicție generală de exercitarea oricărui tip de activitate remunerată, ținând cont de situație financiară precară și imposibilitatea de a întreține din venituri legale familia, din care fac parte și copii minori, normele naționale ar trebui să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru între interesul statului și interesul judecătorului suspendat și familiei acestuia, prin reglementarea și oferirea de asistență și protecție socială adecvată.

Interdicția generală de exercitare a oricărui tip de activitate remunerată plasează judecătorul suspendat în categoria persoanelor care se confruntă cu pierderea mijloacelor de subzistență, în circumstanțe care nu sunt sub controlul său.

Legiuitorul național, mai ales prin intermediul Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului, a omis prevederea unor dispoziții cu privire la măsurile obligatorii pe care statul este dator să le implementeze pentru a asigura un nivel de trai adecvat pentru judecătorul suspendat, merit să îi asigure sănătatea și

bunăstarea atât pentru el, cât și pentru familia sa.

Totodată, Consiliul reține că la 1 aprilie 2024, Asociația Judecătorilor din Republica Moldova, în temeiul art.4 alin.(5¹) din Legea nr. 947 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii a înaintat un demers prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea clarificării aspectelor expuse mai sus. Consiliul atrage atenția că acest demers se pliază cu poziția membrilor Consiliului care au analizat această problemă pe parcursul unei perioade îndelungate de timp și prin urmare corespunde intenției Consiliului de a sesiza Înalta Curte cu privire la acest aspect.

De altfel, Asociația a prezentat un proiect de sesizare, textul căruia va fi însușit parțial de Consiliul Superior al Magistraturii.

În conformitate cu alin. (1) și (2) ale art. 1 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, fiind garantul independenței autorității judecătorești, care exercită autoadministrarea judecătorească.

Potrivit art. 4 alin. (5¹) din Legea sus-nominalizată, în calitate de organ de autoadministrare judecătorească și de garant al independenței autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității actelor normative care vizează sistemul judecătoresc.

Pe această cale, Consiliul cu 10 (zece) voturi „pro” și 0 (zero) voturi „împotrivă” ale membrilor prezenți la ședință, conchide de a sesiza Curtea Constituțională a Republicii Moldova și va solicita verificarea corespunderii cerințelor Constituției a dispozițiilor art. 8 și 24 din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, deoarece contravin prevederilor art. 23, 43, 47, 49 alin.(2), 50 alin. (1) și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a), 25 lit. d¹) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. a), 38 alin. (1) lit. d¹) din Codul jurisdicției constituționale, călăuzindu-se de prevederile art. 4 alin. (5¹) și art. 24 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al magistraturii, art. 191 alin. (5) și 209 alin (1) din Codul Administrativ al Republicii Moldova, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii

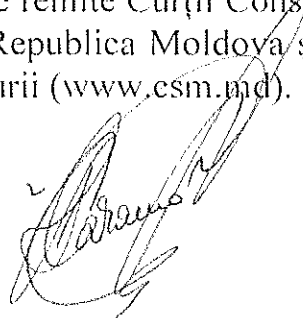
HOTĂRĂȘTE:

1. Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova privind verificarea corespunderii Constituției a art.8 și 24 din Legea cu privire la statutul judecătorului (suspendarea din funcție a judecătorului), în partea ce ține de incompatibilități.

2. Prezenta Hotărâre poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 30 de zile.

3. Copia de pe prezenta Hotărâre se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova, Asociației Judecătorilor din Republica Moldova și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

Președintele ședinței Plenului
Consiliului Superior al Magistraturii

Sergiu CARAMAN